

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 3. An negata illis vrbibus gratia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Christi
verba e-
uertunt.

Hæreseos
incrementum.

Deum
ratioci-
nando
conijcere
putant.

Vorstius
Deum
mutabi-
lem sa-
cit.

Christi sententiam suis aduersari se ipsis intelligant, eum ex vulgi sententia locutum asseuerant. Verba Domini sunt. In cilicio & cinere penitentiam egissent. Hic Caluinus; non quod præviderit Deus, quod facturi fuerint. Quomodo ergo affirmat? An Deus coniectura vltus id dixit? Mihi non tam mirum videtur id homines impios excogitasse, quam atrox, quod inde deducere conati sunt eorum posterit: nunquam enim ubi cepit, hæresis constitit. Multorum errorum etiam inter suos, in simulatus est Vorstius. Nam auctor qui examinat responsionem eius ad articulos ex Angliâ missos. Articulo Tertio, hanc illi hæresin imputat. D. cere eum; Deum de futuris per discursum & ratiocinando conijcere.

„ Nam pag. 452. dicit. [Videtur omnino quædam „ dianoiæ, sed mere diuina & nostræ valde dissimilis es- „ se in Deo; sicut ex responsione ad 11. colligi potest; „ nam de quibus absolute nihil ipse definiuit, erat o- „ cinando, vel in hanc, vel in illam partem colligere di- „ citur: Vid. exempla Gen. 18. &c. Sed improprie & me- „ taphorice, citraque omnem veram humani discursus „ imperfectionem accipienda inquit.]

„ Et pag. 311. [Sapientiam Dei per se minime requi- „ rere, vt Deus omnia & singula quæcunque nunc in „ mundo sunt ab æterno scientiâ Visionis absolutâ „ prænouerit.]

„ Et. [Etiam Deus suo modo aliquando metuit h. e. „ merito suspicatur, & prudenter conijcit, hoc vel il- „ lud malum euenturum ex aliquo suo opere, si ipsum „ forte procedat, eoque opus ipsum iam inceptum de- „ ferat, aut immutat.]

Hoc est ex illa doctrina, qua negatur, Deus præui-
disse quid acturi fuissent Tyrii & Sidonii, si signa in-
tere eos edita fuissent. Sed tantum iudicate, quid hu-
mano more viderentur facturi fuisse.

QVÆSTIO III.

Annegata illis urbibus gratia?

§. 1. Non præuenit, non adiunxit magno auxilio, quo multos ducit, gratiam tamen sufficientem dedit, qua possent, non dedit illam, qua peruenirent etiam re ipsa & facto.

Itaque non negat Christus Tyriis & Sidoniis datam sufficientem gratiam, sed non datam eam, quæ Corozairis & Bethsaida, cur id non fecerit, scire non possumus, nec fas est inquirere. Ita veteres D. Prosp. Resp. lib. 1. Qui enim voluntatem Dei spreuerunt innocen-
tem, voluntatem Dei sentient vindicantem. & lib. 3. cap. 6. De Tyriis vero & Sidoniis, quid aliud possumus dicere quam non esse eis datum vt crederent, quos etiam credituros fuisse ipsa veritas dicit. si talia, qualia apud non credentes facta erant virtutum signa vidissent? Quare autem hoc eis negatum fuerit, dicant si possunt, qui calumniantur: & ostendant cur apud eos Dominus mirabilia, quibus profutura non erant fecerit. Nos etiam firmitatem facti & profunditatem iudicii eius penetra-
re non possumus, manifestissime tamen scimus, & verum esse quod dixit, & iustum esse quod fecit. Et non solum Tyrios & Sidonios, sed etiam Corozaim & Bethsaida potuisse conuerti, & fideles ex infidelibus fieri, si hoc in eis Dominus voluisset operari.

Dei confi-
lumin al-
tera vita
apparebit.

§. 2. August. Enchir. c. 96. In illa vita, hoc est, futura, agnitionem, quod negat Tossanus. quia ex sola doctrina est; sed tamen suæ doctrinæ, constat Deo ratio. quam electis reuelare potest.

§. 3. Non ideo petierunt, quia non est illis prædicatum, sed quia peccarunt, & gratiam suam qualem-
cunque repudiaverunt.

§. 4. Tyrus & Sidon urbes nobiles 200. stadiis distitæ, portu opportuno plenæ diuitiis & opibus, cum illis commercia erant tribus urbibus Iudæicis, nam per Capharnaum transitus erat orientalibus

Tyram & Sidonem. De illis Isa. 23. 1. Ezech. 26. 2. & 27. 3. & 28. 2. Amos. 1. 9. Vicinæ Iudæis & fidem discere, & Dei cultum poterant. Ita magnam gratiam, si d non parem Iudæis habuerunt.

§. 5. Repudianda est prorsus eorum opinio, qui existimant puniri quosdam, quod Euangelium fuisset contemptum, si ipsis promulgaretur; eodem enim modo dici posset etiam Tyrios, Sidonios, Sodomitæ glorificandos, quod essent accepti & credituri. Verum est quod buldam non propositum fuisse, ideo quod credituri non fuissent, non tamen ideo puniendi sunt, quia erant reiecturi, sic nec datur gratia ob præuultum vltimæ liberi arbitrii, nec negatur ob prouultum neglectum.

§. 6. August. lib. 1. ad Simplic. quæst. 2. ostendit gratiam efficacem non physica dari determinatione, sed per modum suasionis. Igitur non volentis, &c. quod hoc modo vocauit, quomodo apertum erat eis, qui secuti sunt vocationem. Et deinde: cuius miseretur, sic eum vocat, quomodo non scit ei congruere, vt vocantem non respuat, Et l. 2. de bono perseverant. c. 14.

Caluini autem respondent, vt Pareus, suasionem re-
ferri ad effectum cum interna motione, non ad ingenium hominis, vt illud sit idoneum parere suasio-
ni. Verum nemo est, qui externam suasionem sine interna gratia efficacem dicat, nemo etiam Catholici-
cus qui irresistibilem, & libertati aduersam motio-
nem admittat.

QVÆSTIO III.

Quæ vera Penitentia?

§. 1. Non sola resipiscentia, quæ sit melioris vitæ inchoatio, sed etiam in detestatione prioris, in assumpta poena cilicii & cineris contritio. Est vero hic *μετάνοια*, *תשובה* Syriace, quod aduersari de sola emendatione dictum contendunt. At cilicium, *μετάνοια* & *תשובה* ostendunt iam ante eos resipuisse animo, & potro penitentiam agere, quos vere delictorum penitet.

Errat igitur Beza quando ait cum sacco & cinere *μετάνοια* *תשובה* particulam *ἐν* exprimens per *ἐν* cum.

QVÆSTIO IV.

Quæ minatur Capharnaum?

§. 1. In Græco legitur *ἡ πόλις ἡ ἐπερχομένη ἐπὶ σὺν*, quæ in calum exaltata es, ita apud Luc. 10. 15. Vaticanus & Patistensis codex habent *ἡ πόλις*, nomine *ἡ πόλις*. In calum exaltata esse dicitur, Christi habitatio-
ne, doctrina, miraculis illustis, vel opibus, negociatione gloriâ, nam celebre admodum emporium fuit. Sententia contra eam profertur, vsque ad infernum *καὶ ἡ πόλις ἡ ἐπερχομένη ἐπὶ σὺν* descendes, seu deducetur. Iun. & Tiemel. in-
pte in foueam, cum sit *ἡ πόλις*, & Piscator Calu. nianus *ἡ πόλις* dicat. *ἡ πόλις* Plutonis. [Vsque ad inferos, inquit, *ἡ πόλις* *ἡ ἐπερχομένη ἐπὶ σὺν* id est, domum: ellipti Attica. est autem illa periphrasis, *ἡ πόλις* gehennæ: quem infernum vulgo di. imus; Germanice *die Hölle*. Syrus habet, vsque ad sepulchrum seu foueam, *שְׁחַדָּה* Erenim nomen *שְׁחַדָּה* schol, quod apud Heb. æros sepulchrum significat. Græci interpretes reddiderunt nomine *ἡ πόλις*, vt Plal. 16. non relinques animam meam *ἐν ἡδονῇ*: pro quo Act. 3. dicitur *ἐν ἡδονῇ*. Gen. 7. Descendam ad filium meum lugens *ἐν ἡδονῇ*. Attamen istud nomen de gehenna, seu loco damnatorum accipitur, Luc. 16. 27. Et ita accipiendum quoque videtur hoc loco: quia pars mundi summa atque extrema parti infimæ atque inimicæ videtur opposita.]

Itaque